Четвъртък, 17 септември 2020 г.

P9_TA(2020)0232

Положението в Русия: отравянето на Алексей Навални

Резолюция на Европейския парламент от 17 септември 2020 г. относно положението в Русия: отравянето на Алексей Навални (2020/2777(RSP))

(2021/C 385/13)

Европейският парламент,

— като взе предвид предходните си резолюции относно Русия,

— като взе предвид Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи,

— като взе предвид Конституцията на Руската федерация, по-специално глава 2, и по-конкретно член 29, който защитава свободата на словото, както и международните задължения в областта на правата на човека, с които Русия се е ангажирала като член на Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и ООН,

— като взе предвид изявлението от 3 септември 2020 г. на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, направено от името на ЕС, относно отравянето на Алексей Навални,

— като взе предвид изявленията от 24 август и от 2 септември 2020 г. на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ЗП/ВП) относно отравянето на Алексей Навални,

— като взе предвид изявлението на върховния комисар на ООН по правата на човека Мишел Башле от 8 септември 2020 г., в което се призовава за независимо разследване на отравянето на Алексей Навални,

— като взе предвид изявлението на министрите на външните работи на държавите от Г-7 от 8 септември 2020 г. относно отравянето на Алексей Навални,

— като взе предвид Конвенцията за забрана на разработването, производството, натрупването и употребата на химическо оръжие и за неговото унищожаване (Конвенцията за забрана на химическото оръжие), която забранява употребата, разработването, производството, складирането и преноса на химическо оръжие,

— като взе предвид единодушното приемане на решения № C-24/DEC.4 и № C-24/DEC.5 на 24-ата сесия на Конференцията на държавите, страни по Конвенцията за забрана на химическото оръжие, от 27 ноември 2019 г., с които органофосфорните нервнопаралитични вещества от групата „Новичок“ бяха добавени в таблица № 1 на приложението за химическите вещества по Конвенцията, както и влизането в сила на тези решения на 7 юни 2020 г.,

— като взе предвид изявлението на болница „Charité — Universitätsmedizin“ в Берлин от 24 август 2020 г., според което Алексей Навални е жертва на отравяне с нервнопаралитично вещество,

— като взе предвид декларацията на германското федерално правителство от 2 септември 2020 г., в която руското правителство настоятелно се призовава да направи изявление относно инцидента и да осъди възможно най-категорично нападението,

— като взе предвид изявлението на генералния директор на Организацията за забрана на химическото оръжие (ОЗХО) от 3 септември 2020 г. относно твърденията за използване на химическо оръжие срещу Алексей Навални, в което се подчертава, че „съгласно Конвенцията за забрана на химическото оръжие всяко отравяне на дадено лице чрез употребата на нервнопаралитично вещество се счита за използване на химическо оръжие“,

— като взе предвид член 5 от Всеобщата декларация за правата на човека и член 7 от Международния пакт за граждански и политически права, които предвиждат, че никой не може да бъде подлаган на изтезания или на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание, по които страна е и Руската федерация,

— като взе предвид Декларацията за правото и отговорността на лица, групи и обществени органи да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи, приета от Общото събрание на ООН на 9 декември 1998 г.,

— като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Алексей Навални, като виден руски политик от опозицията, адвокат, блогър и активист за борба с корупцията, разкри множество корупционни афери с участието на стопански предприятия и руски политици, предвожда различни публични протести в рамките на цяла Русия и се превърна в един от малкото ефективни лидери на руската опозиция; като има предвид, че в миналото той е бил задържан, арестуван и съден, в опит за спиране на неговите политически и публични дейности; като има предвид, че Европейският съд по правата на човека обяви някои от тези процедури за неправомерни и противоречащи на принципа за справедлив процес; като има предвид, че през 2017 г. Навални стана жертва на физическо посегателство чрез използването на медицински дезинфектант, който почти го ослепи, а през 2019 г., по време на задържането му, изглежда е бил направен опит за отравянето му; като има предвид, че в нито един от тези случаи извършителите не бяха изправени пред съда;

Б. като има предвид информацията, че на 20 август 2020 г. Алексей Навални е изпаднал в кома на борда на руски самолет, осъществяващ вътрешен полет, че той е бил транспортиран до болница в руския град Омск и че по искане на неговото семейство получава медицинско лечение в болницата „Шарите“ в Берлин от 22 август 2020 г. насам;

В. като има предвид, че опитът за убийство на Алексей Навални беше направен в навечерието на местните и регионалните избори в Русия на 13 септември 2020 г., когато той и неговият екип работеха активно за въвеждането на стратегия за „интелигентно гласуване“, с цел да се победят кандидатите на режима на Путин; като има предвид, че това хвърля особено тревожна светлина върху положението с демокрацията, основните свободи и правата на човека в страната;

Г. като има предвид, че непосредствено преди опита за отравяне Алексей Навални е бил в Новосибирск и Томск, където е разследвал случаи на корупция сред местните губернатори; като има предвид, че чрез своите дейности за борба с корупцията в регионите Алексей Навални повиши осведомеността за тези случаи сред местната общественост и в резултат на това увеличи избирателната активност в регионалните избори, като мобилизира избирателите от опозицията; като има предвид, че Алексей Навални създаде система от четиресет регионални офиса в държавата, които упражняват постоянен контрол върху местните органи, но също така са подложени на сплашвания и преследвания от страна на руските органи;

Д. като има предвид, че Алексей Навални изрази силната си подкрепа за протестиращите в Хабаровск и Беларус и разглежда промените в Беларус като източник на вдъхновение за руския народ;

Е. като има предвид, че в Русия политическите убийства и отравяния са системно използвани от режима инструменти, умишлено насочени срещу опозицията; като има предвид, че това допълнително се изостря от нежеланието на органите да разследват задълбочено политически мотивираните убийства и опитите за убийство на Анна Политковская, Борис Немцов, Сергей Протазанов, Владимир Кара-Мурса и други; като има предвид, че представителите на опозицията редовно стават жертва на словесни нападки, на кампании, насочени срещу тях, и на дехуманизация от страна на правителството или проправителствените медии;

Ж. като има предвид, че последният опит за убийство е само най-пресният пример за много сериозно отстъпление по отношение на защитата на правата на човека и зачитането на общоприетите демократични принципи и принципите на правовата държава в Руската федерация;

З. като има предвид, че непрекъснатото потискане на социалното несъгласие се подсилва от безнаказаността на полицейските сили и силите за сигурност, както и от нежеланието на съдилищата да преследват по съдебен ред истинските извършители на тези престъпления, които не само че остават безнаказани, но и дори биват възнаграждавани от Кремъл;

И. като има предвид, че според известната руска организация за защита на правата на човека „Мемориал“ в Руската федерация има над 300 политически и религиозни затворници; като има предвид, че ЕС проявява солидарност с всички дисиденти и с руския народ, които въпреки заплахата за свободата и живота си и натиска от страна на Кремъл и руските органи, продължават да се борят за свобода, права на човека и демокрация;

Й. като има предвид, че политически мотивираните убийства и опитите за убийства от страна на руските тайни служби оказват пряко въздействие върху вътрешната сигурност на ЕС;

Четвъртък, 17 септември 2020 г.

К. като има предвид, че болницата „Charité — Universitätsmedizin“ в Берлин стигна до заключението, че Алексей Навални е бил отровен с нервнопаралитично вещество от групата „Новичок“, което представлява бойно нервнопаралитично вещество, разработено от Съветския съюз и Руската федерация; като има предвид, че тази констатация беше потвърдена от специализирана лаборатория на германските въоръжени сили и от множество лаборатории, работещи независимо; като има предвид, че неотдавна, през март 2018 г., нервнопаралитичното вещество от групата „Новичок“ беше използвано на територията на ЕС за нападение срещу бившия руски разузнавач Сергей Скрипал и дъщеря му Юлия Скрипал в Солсбъри, Обединеното кралство, което доведе и до случайната смърт на живеещата в Еймсбъри Дон Стърджис;

Л. като има предвид, че руските лекари първи лекуваха Алексей Навални от отравяне, а по-късно твърдяха, че в организма му няма следи от отравяне и се опитваха да попречат на транспортирането му извън страната, и като има предвид, че руските органи отричат каквато и да било връзка с инцидента;

М. като има предвид, че нервнопаралитичното вещество е инструмент, който е разработен за военните структури и тайните служби в Русия и е достъпен единствено за тях; като има предвид, че тези вещества се регулират от руското законодателство; като има предвид, че нервнопаралитичното вещество „Новичок“ е химическо оръжие, което може да бъде разработено само в държавни военни лаборатории и не може да бъде придобито от частни лица; като има предвид, че ако все пак случаят е такъв, това е нарушение на международните правни задължения на Русия;

Н. като има предвид, че Съветът призова руските органи да проведат задълбочено разследване на опита за убийство на Алексей Навални, призова за съвместна международна реакция и си запази правото да предприеме подходящи действия, включително и ограничителни мерки;

О. като има предвид, че съгласно Конвенцията за забрана на химическото оръжие всяко отравяне на дадено лице чрез употребата на нервнопаралитично вещество се счита за използване на химическо оръжие, както и че употребата на химически оръжия от когото и да било, при каквито и да е обстоятелства, представлява сериозно нарушение на международното право и международните стандарти в областта на правата на човека; като има предвид, че след единодушното приемане на две предложения в тази връзка, включително и едно, представено от Руската федерация, веществото „Новичок“ беше добавено към списъка с контролираните вещества по Конвенцията за забрана на химическото оръжие, и следователно за него се прилагат най-строгите насоки за контрол по Конвенцията;

П. като има предвид, че правата на свобода на мисълта и на словото, на сдружаване и на мирни събрания са залегнали в Конституцията на Руската федерация;

Р. като има предвид, че руските държавни информационни центрове се опитват да отрекат отговорността на руските органи в опита за убийство на Алексей Навални чрез разпространяване на дезинформация и отклоняване на вниманието от продължаващите нарушения демокрацията, принципите на правовата държава, основните свободи и правата на човека в Руската федерация;

С. като има предвид, че регионалните избори в Русия на 13 септември 2020 г. доведоха до рекорден брой жалби относно фалшифицирането на резултати; като има предвид, че в градовете, в които Алексей Навални е присъствал преди опита да бъде отровен (Новосибирск и Томск), неговата интелигентна система за гласуване се е оказала ефективна и е помогнала да бъдат победени кандидатите на Путин;

Т. като има предвид, че Европейският парламент официално стигна до заключението, че Русия вече не може да се счита за „стратегически партньор“, също така в контекста на нейната антагонистична външна политика, включително военна намеса и незаконно окупиране на трети държави;

1. остро осъжда опита за убийство на Алексей Навални и изразява дълбоката си загриженост във връзка с многократната употреба на химически нервнопаралитични вещества срещу руски граждани;

2. припомня, че използването на химически оръжия при каквито и да е обстоятелства представлява осъдително престъпление съгласно международното право, и по-специално съгласно Конвенцията за забрана на химическото оръжие;

3. подчертава, че опитът за убийство на Алексей Навални е част от системни усилия неговият глас и този на други дисиденти да се заглушат и да бъдат възпрени от по-нататъшно разкриване на сериозната корупция в режима, както и да се възпре политическата опозиция в държавата като цяло, по-специално с оглед на оказване на влияние върху местните и регионалните частични избори в Русия, провеждани в периода 11– 13 септември 2020 г.;

4. отново заявява, че случаят с Алексей Навални е един от елементите на по-широка руска политика, насочена към репресиращи вътрешни политики и агресивни действия в световен мащаб, разпространяване на нестабилност и хаос, възстановяване на обсега на собственото си влияние и господство, както и към подкопаване на основания на правила международен ред;

5. изисква незабавно да започне международно разследване (с участието на ЕС, ООН, Съвета на Европа, техните съюзници и ОЗХО) и подчертава решимостта си да допринесе за това разследване; призовава ОЗХО да започне подробно разследване на нарушенията от страна на Русия на нейните международни задължения в областта на химическите оръжия; призовава руските органи да сътрудничат изцяло на ОЗХО, за да се гарантира безпристрастно международно разследване и да се потърси отговорност от лицата, отговорни за престъплението срещу Алексей Навални;

6. призовава Съвета по външни работи да заеме активна позиция по този въпрос на своето заседание, което ще бъде проведено на 21 септември 2020 г.; изисква от ЕС във възможно най-кратък срок да изготви списък с амбициозни ограничителни мерки по отношение на Русия и да укрепи вече съществуващите санкции спрямо Русия; настоятелно призовава за въвеждането на такива механизми за налагане на санкции, които биха позволили изземването и замразяването на европейските активи на корумпирани лица, в съответствие със заключенията на фондацията на Алексей Навални за борба с корупцията;

7. призовава руските органи да сложат край на тормоза, сплашването, насилието и репресиите срещу политическите си опоненти, като прекратят повсеместната безнаказаност, която вече доведе до загубата на живота на много журналисти, защитници на правата на човека и политици от опозицията; подчертава необходимостта да се гарантира, че тези лица са в състояние да извършват своите легитимни и полезни дейности без каквато и да е намеса и без да се страхуват за своя живот или за живота на членовете на своите семейства и приятели;

8. призовава ЕС непрекъснато да изисква от Русия да отмени или измени всички закони, които са несъвместими с международните стандарти, включително незаконните наскоро приети промени в Конституцията на Русия и нейната правна рамка за изборите, както и законодателството относно чуждестранните агенти и нежеланите организации, с цел да се улеснят плурализмът и свободните и честни избори и да се създадат равнопоставени условия за кандидатите на опозицията;

9. изразява своята солидарност с демократичните сили в Русия, които са поели отговорност да се борят за отворено и свободно общество, както и своята подкрепа за всички лица и организации, които са обект на нападения и репресии;

10. подчертава задължението на Руската федерация, като член на Съвета за сигурност на ООН, да спазва международното право, както и съответните споразумения и конвенции, и да изпълнява изцяло своите международни ангажименти, включително и да оказва съдействие на ОЗХО за разследването на всяко нарушение на Конвенцията за забрана на химическото оръжие;

11. настоятелно призовава Руската федерация незабавно да разгледа въпросите, повдигнати от международната общност, и незабавно, напълно и изцяло да разкрие на ОЗХО своята програма „Новичок“;

12. подчертава, че Руската федерация, като член на Съвета на Европа и на ОССЕ, е поела ангажимент да зачита основните свободи, правата на човека и принципите на правовата държава, залегнали в Европейската конвенция за правата на човека и Международния пакт за граждански и политически права;

13. призовава ВП/ЗП и Европейската служба за външна дейност да гарантират, че случаите на всички лица, преследвани по политически причини, ще бъдат взети предвид при възобновяването на консултациите между ЕС и Русия относно правата на човека, и да поискат официално представителите на Русия в тези консултации да предоставят отговори, при всички положения; призовава председателите на Съвета и на Комисията, както и върховния представител/заместник-председател да продължават да следят отблизо тези случаи, да повдигат тези въпроси в различни формати и срещи с Русия, както и да докладват на Парламента относно обмена на информация с руските органи;

14. призовава държавите членки да координират позициите си спрямо Русия и да изразяват единна позиция в двустранните и многостранните форуми с руските органи;

15. отново заявява, че е крайно неотложно да се пристъпи към цялостна и стратегическа преоценка на отношенията на ЕС с Русия, която да включва следните принципи:

а) да се призове ВП/ЗП да преразгледа политиката на ЕС по отношение на Русия и петте ръководни принципа на отношенията на ЕС с Русия, както и да разработи нова всеобхватна стратегия, която да зависи от по-нататъшното развитие в областта на демокрацията, принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека от страна на руското ръководство и органи;

б) да се призоват държавите членки да продължат да изолират Русия на международни форуми (например Г-7 и други формати) и да направят критичен преглед на сътрудничеството на ЕС с Русия чрез различни външнополитически платформи;

в) да се призове Съветът да приоритизира одобряването на механизъм за санкции от страна на ЕС от типа „Магнитски“ в областта на правата на човека, както и прилагането на този механизъм в близко бъдеще, като последният следва да включва списък с лица и евентуално секторни санкции, насочени към руския режим;

г) в контекста на случая с Навални потвърждава предишната си позиция за спиране на проекта „Северен поток II“;

д) да се призове Съветът да приеме стратегия на ЕС за подкрепа на руски дисиденти, неправителствени организации и организации на гражданското общество, както и независими медии/репортери, като използва пълноценно механизмите за защитниците на правата на човека, създава допълнителни възможности за младите руснаци да учат в ЕС и оказва съдействие за създаването на руски университет в изгнание в една от държавите членки;

е) да се призове Съветът незабавно да започне подготовка и да приеме стратегия на ЕС за бъдещите отношения с една демократична Русия, включително много стимули и условия да се засилят вътрешните тенденции за свобода и демокрация;

16. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, на Съвета на Европа, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, както и на президента, правителството и парламента на Руската федерация.